

Tausendschön Zweisprachiger Kindergarten, Kinderkrippe
Tausendschön Zweisprachiger Kindergarten, Kinderkrippe

Százszorszép Kétnyelvű Óvoda, Bölcsőde
Százszorszép Kétnyelvű Óvoda, Bölcsőde

Pedagógiai Program
Pedagógiai Program

Programunk specifikumai:

- ✓ A mindennapi nevelőmunka során játékba integrált korszerű, cselekvő felfedező, alkotó képességet, kreativitást erősítő tevékenységeket kezdeményezünk komplex módszerrel, melyek keretét az évszakok és az ünnepek határozzák meg.
- ✓ Programunkban kiemelt szerepet kap a gyermekek élményekre és tapasztalatra építő, azaz tevékenységorientált környezeti nevelése, környezettudatos magatartásminták, értékek és életviteli szokások átadása, átvétele.
- ✓ A játékos mozgásfejlesztésben a mindennapi láb- és testtartást javító tornát rendszeresen alkalmazzuk.

Tartalomjegyzék

I.	BEVEZETŐ	4
II.	ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, CÉLKITŰZÉSEI	5
III.	GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	5
IV.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	6
V.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	21
VI.	A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	24
VII.	A GYERMEKBALESETEK MEGELŐZÉSE	25
VIII.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	26
IX.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	28
X.	A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK	30
XI.	DIFFERENCIÁLÁS, INKLUZÍÓ, INTEGRÁCIÓ	41
XII.	AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A NEVELŐMUNKÁT KÖZVETLENÜL ELŐSEGÍTŐ DAJKA ÉS PEDAGÓGIAI ASSZISZTENS EGYÜTTMŰKÖDÉSE	44
XIII.	A PROGRAM TERVEZÉSE	45
XIV.	A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG	46
XV.	A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	49
XVII.	FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM	51
XVIII.	A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ KÖTELEZŐ SZAKIRODALOM JEGYZÉKE	51
XIX.	A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE	51
XX.	ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	53
XXI.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	54

I. BEVEZETŐ

Az óvoda neve:	Százszorszép Kétnyelvű Óvoda, Bölcsőde
Az óvoda címe:	2543 Süttő, Rákóczi út 64.
Az óvoda fenntartója:	Süttő Község Önkormányzata
A fenntartó címe:	2543 Süttő, Templom tér 9.
Az óvoda OM azonosítója:	031754

Óvodai csoportok száma: 3

Óvodánk Komárom – Esztergom Megyében, Süttő községben, egészséges, szép természeti környezetben helyezkedik el a Duna bal partján. Közelünkben található egy védett fával gazdagított park, pályázati pénzből épült zárt játszótér, ahol szabadidős tevékenységet folytathatnak az óvoda után a gyermekek. Hegyek, völgyek, erdők veszik körül településünket, ez a gazdag környezet rengeteg lehetőséget kínál kirándulásokra, barangolásokra, felfedezésekre.

Csoportszobáink világosak, utcára néző fekvésűek, különböző méretűek. Csoportszobán belül tagoljuk a játéktérket, hogy legyen módja a gyerekeknek a tanulásra, csendes elvonulásra, meseolvasásra, szerepjátszásra, legyen hely körjátékozásra, mozgásra, közös tevékenykedésre. Berendezésük: a gyermekek számára elérhető magasságú játékpalcok, játszószőnyeg, szerepjátékokra lehetőséget adó babakonyha és babaszoba, olvasósarok, vizuális alkotást, rajzolást egész nap lehetővé tévő alkotósarok asztalokkal, természet- és élősarok.

Udvarunkban különböző fák pompáznak, amelyek gondozásában a gyermekek tevékenyen részt vesznek, gereblyézik a lehullott leveleket, segítik a lehullott gesztenyék összeszedését. Óvodánkba járó gyermekeknek egész évben lehetőségük van megfigyelni, hogyan alkalmazkodnak a fák az évszakok változásaihoz. Udvarunk mentes a legtöbb allergiát és esetleges mérgezést illetve sérülést okozó növényektől.

Óvodafejlesztési pályázaton elnyert új játékokkal bővült kültéri játszótérrel rendelkezünk. Mászóka, csúszda, két homokozó, hinta, pörgő – forgó, lengőhíd biztosítja a gyerekek számára a változatos szabadtéri tevékenységeket. Udvari játékaink környezetbarát anyagból készültek, és többféle módon hozzájárulnak a gyermekek mozgásfejlődéséhez. A szabadlevegőn történő futkározáshoz, kocogáshoz megfelelő füves területet biztosítunk. Az állandó folyadékpótlási lehetőséget kerti csappal biztosítjuk a gyermekek számára.

A családi nevelést kiegészítő, a szülőkkel szorosan együttműködő óvodai programot készítettünk.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását és a mindennapi tevékenység rendszerünk része a környezettel kapcsolatos értékek felismertetése és azok megóvásának hangsúlyozása.

Programunkban az egészséges életmód fontos eleme az egészséges táplálkozási szokások kialakítása valamint a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása a mindennapi mozgásos tevékenységek által.

Óvodai rendezvényeink a családok közösségi életét is gazdagítják.

II. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, CÉLKITŰZÉSEI

- Szeretetteljes, családias, biztonságot adó, tevékeny, élményekben gazdag, óvodai élet megteremtésére törekszünk, melyben biztosítjuk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelés rendszerében elsődleges a játék (ezen belül is a szabad és kreatív játék), valamint a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, mely áthatja a gyermekek egyéb tevékenységeit.
- Pedagógiai programunk a családi nevelés kiegészítője.
- Célunk a családok aktív bevonása az óvodai nevelőmunkába, melynek kereteit rendezvényeink adják.
- Célunk, hogy nevelésünk hatására a gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek, kreativitásuk szabadon kibontakozzon.
- Nevelési célunk, hogy a cselekvő, felfedező tevékenységeken keresztül a gyermekek életkoruknak megfelelő ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek és értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásuk fejlődjön.
- Célunk, hogy leljenek örömet a felfedezésben, az ismeretszerzésben, szeressék és védjék a természetet, vegyék észre és csodálkozzanak rá mindenütt a szépre. Már egészen kicsi koruktól kezdve önállóságra szoktatjuk a gyermekeket, és ezzel megadjuk nekik az "ezt is tudom" örömmérzést, és elősegítjük önbizalmuk fejlődését.
- Célunk, hogy pedagógusaink példamutató magatartással és a megfelelő környezet kialakításával biztosítsák az egészséges életvitelt, a környezettudatos magatartást, a gyermekek, erkölcsi, közösségi nevelését, szocializációját, képességeik fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását.
- Célunk olyan harmonikus gyermekközösség kialakítása, amelyet egymás elfogadása, kölcsönös megértése, tisztelete és szeretete hat át.

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

GYERMEKKÉP

Óvodai nevelésünk abból a tényből indul ki, hogy az ember, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés és a környezeti hatások egyaránt befolyásolják. Éppen ezért a gyermeknek életkoronként, (életkori szakaszonként) és egyénenként is változó testi, lelki szükségleteit elégítjük ki óvodánkban.
- Gyermekközpontú óvodai nevelésünkben a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatására törekszünk, hogy a gyermekek
 - ✓ megfelelő kommunikációs képességekkel rendelkezzenek.
 - ✓ környezetbarát szokás-és normarendszerrel rendelkezzenek.
 - ✓ kreatívan, bátran mondják el véleményüket, bizalommal forduljanak társaikhoz és az őket körülvevő felnőttekhez.
 - ✓ szerezzenek sokféle közvetlen tapasztalatot, élményt, amelyek hozzájárulnak harmonikus testi, szociális, emocionális és intellektuális fejlődésükhöz, hogy az iskolai életmódra alkalmassá váljanak.
 - ✓ az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés terén megfelelő szokásokkal ismerkedjenek meg

- ✓ személyiségük szabad kibontakoztatásához válják az önkifejezésük legfőbb formájává a játék, a játékban teljesebben ki kreativitásuk.
- ✓ testtartásuk, járásuk (mozgáskultúrájuk) legyen harmonikus.
- ✓ ismerjék és ápolják mindazokat a hagyományokat, ünnepeket, melyekről óvodánkban megemlékezünk. (évszakokhoz fűződő hagyományos ünnepek, óvodánk által kialakított hagyományok).
- ✓ szerezzenek ismereteket az önkifejezés módjairól, mozgás és művészeti tevékenységekről.
- ✓ egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek, s meglévő hátrányaik csökkenjenek.

Óvodai nevelésünk alapelve, hogy nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

ÓVODAKÉP

- A családi nevelésre építve, azt kiegészítve óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek többsége óvodáskor végére elérjék az iskolai élethez szükséges megfelelő fejlettségi szintet.
- Mindezt szeretetteljes, nyugodt, derűs légkörben, melyben a gyermeki személyiséget az elfogadás, a tisztelet és a megbecsülés övezi.
- Óvodánk óvó, védő funkciójában rendszeresen együttműködik az egészségügyi intézményekkel, (gyermekorvossal, védőnővel, fogászattal), a pedagógiai szakszolgálattal és a gyermekjóléti szolgálattal.
- Különös gondot fordítunk a gyermekbalesetek megelőzésére.
- A szociális és ellátó funkció keretében a gyermekek gondozása esztétikus óvodai környezetben valósul meg, melyhez egészséges napirend, járul.
- A nevelő, személyiségfejlesztő funkcióban kiemelt szerepet kap a kommunikáció-fejlesztés.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

1. A gyermekek gondozása, mozgásigényük és testi szükségleteik kielégítése

- A gyermekek gondozásának alapvető feltétele, a gyermek-felnőtt közötti meghitt, elfogadó viszony.
- Óvodapedagógusaink a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkákkal együtt, a fokozatosság betartásával törekednek arra, hogy a gyermekek egyre önállóbbak legyenek.
- Tudomásul vesszük, hogy a gyermekeknek egymástól eltérő étkezési szokásaik vannak. Arra törekszünk, hogy a család segítségével megismerjük és elfogadjuk a gyermekek étkezési szokásait. Később fokozatosan ösztönözzük a gyermekeket a különböző változatos és egészséges ételek elfogyasztására (zöldség-gyümölcsnapok).
- A testápolási tevékenységekhez olyan feltételeket teremtünk, hogy a gyermekek fokozatosan önállóan végezhessek el az ezzel kapcsolatos feladataikat.
- A mindennapi szabad és szervezett mozgás fontos eleme pedagógiai programunknak, melyre a csoportszobákban és a játszó udvaron egyaránt lehetőséget biztosítunk.

2. A gyermek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

- Az óvodában megbetegedett gyermekkel fokozottabb gondoskodással foglalkozunk, mind addig, amíg a gyermek szülei meg nem érkeznek.

- A gondozási feladatok ellátásánál is legfontosabb szempontnak tartjuk a gyermekekkel való tapintatos, szeretetteljes bánásmódot, a szülőkkel pedig a jó emberi kapcsolat kiépítését.
- A gyermekek egészséges életmódját a változatos egészségfejlesztő testmozgással biztosítjuk.

3. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.

- Óvodánk helyiségeinek kialakítása a gyermekek egészséges életmódját szolgálja.
- A csoportszobák esztétikus, nyugtató hatású díszítése adja a megfelelő környezetet a harmonikus személyiségfejlesztéshez.
- Az óvodánk udvarán minden gyermek biztonságosan használhatja a mozgásfejlesztő játékokat.
- A gyermekek szabadtéri tevékenységei alatt is mindig gondoskodunk megfelelő mennyiségű ivóvízről.
- Az óvoda helyiségein tükröződik az óvodapedagógusok és dajkák esztétikai kultúrája. Ízléses, természetes anyagokból készült díszekkel történik a helyiségek dekorálása.
- A csoportszobák nagyságától függően a belső teret úgy alakítjuk ki, hogy a különböző tevékenységeknek legyen állandó helye, úgynevezett „kuckókat” képeztünk, melyek lehetőséget adnak a mikro-csoportos elmélyült játékokra és változatos tevékenységekre.

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- 1) az egészséges táplálkozásra,
- 2) a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- 3) a testi és lelki egészség fejlesztésére
- 4) a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,
- 5) a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
- 6) a személyi higiéniére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap, felvilágosító előadás stb). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Feladataink:

- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése
- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez.

- A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtünk (csoportszobákban udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérséklete, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajtartalomra.
- Az étkezési kultúra alakítása- és erősítésekor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- A korszerű táplálkozásra a közétkeztetésben is törekszünk, ami kiegészül a rendszeres zöldség és gyümölcsnapokon való, nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztással is.
- A víz fogyasztására egész nap folyamán lehetőséget teremtünk, ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket.
- Délutáni pihenést segíti a rövid mese- vagy a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.
- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat, takarókat, és az „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát.
- A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.
- A mindennapi mozgásnál a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.
- Rendszeres védőnői ellátás szervezése, szűrővizsgálatok
- Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében szervezett „Mentálhigiénés szemléletmód és technikák érvényesítése a pedagógus kompetenciájában” című 30 órás továbbképzésen megszerzett tudást intézményünk az alábbiak szerint alkalmazza a pedagógiai tevékenység során:

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés megvalósításához nélkülözhetetlen, hogy az óvodapedagógusok jártasságot szerezzenek konfliktuskezelésben és az esetmegbeszélés irányításában, valamint saját lelki egészségük megőrzésében. Fontos, hogy a pedagógus kellő szakmai önismeret birtokában egységben lássa, és kezelje a gyerek és a családjának problémáit, illetve életvezetésük nehézségeit a kompetencia határainak betartásával.

A pedagógus feladata a prevenció.

- ***primer prevenció: a lelki egészség erősítése, védelme, a lelki bántalmak előfordulásának csökkentése***
 - ***bizalomkeltés a gyermekben, hogy merje elmondani a problémáját***
 - ***őszinte beszélgetések, türelmes meghallgatás***
 - ***önbecsülés fejlesztése***
 - ***tudjon alkalmazkodni a közösséghez***

- *szekunder prevenció: kóros állapot ideének megrövidítése*
 - *az észlelt problémák mielőbbi kezelése*
- *tercier prevenció: a pszichés betegségek által okozott kár csökkentése*
 - *önbizalom erősítése*
 - *a gyermek támogatása, biztonságok környezet nyújtása*

Feladatunk a gyermekeket érő stressz, illetve a gyermekek agressziójának csökkentése, visszaszorítása. Ennek érdekében a csoportokban havi rendszerességgel bevezetjük a relaxálást, meditálást, melyet a pedagógus játékidőben, testnevelés keretében szervez. A pedagógusnak törekednie kell a stressz és agresszió okának felderítésére, szükség esetén szakember bevonását kezdeményezni.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek
- Zsebkezdőjüket önállóan használják
- Önállóan eldöntik, hogy miből mennyit fogyasztanak. Önállóan töltenek vizet (folyadékot) maguknak
- Készség szinten használják az étkezéshez szükséges evőeszközöket.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Megfelelően használják a „kérem, köszönöm” szavakat.
- Önállóan öltöznek, ruhájukat képesek ki-be gombolni. Cipőjüket be tudják fűzni, kötni.
- Környezetükben a szokásrendszernek megfelelően rendet tartanak, raknak.
- Egészségtudatos magatartás kialakítása

AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján.

1. Szeretetteljes, családi légkör biztosítása.

- Családias légkörben zajlik óvodai életünk, ennek előfeltétele, hogy óvodapedagógusaink, és a dajkák barátságos, otthonos környezetet teremtsenek a gyermekeknek.
- Programunk megvalósításának fontos feltétele, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az egyes csoportoknak önálló, de egymáshoz kapcsolódó szokásrendszere van, amely elmélyíti a gyermekek közösséghez való tartozásának érzését.
- A csoportszobákban a gyermekek rajzainak saját, jellel ellátott helyet biztosítunk, mellyel el kívánjuk érni, hogy a gyermekek a közösségen belül is, mint egyén, nagy hangsúlyt kapjanak.
- Óvodánkban az „elfogadás” ideje alatt a gyermekek fokozatosan ismerkednek az óvoda épületével, az őket körülvevő felnőttekkel és gyermekekkel. Kezdetben minden megnyilvánulást természetesnek vesszük. Nagyfokú gyöngédséggel és türelemmel vesszük körül a gyermekeket, hogy hozzásegítsük őket az új környezet fokozatos elfogadásához.

- A gyermekek óvodánkba behozhatják magukkal a kedvenc tárgyaikat (mese párna, kedvenc plüss figura), hogy az otthonosságot és a biztonságérzetet ezek a tárgyak is erősítsék.
- A gyermekek neveléséhez a szülőkkel, bizalommal teli kapcsolatra törekszünk.
- Közösségfejlesztő pedagógiai munkánkban az odafigyelést, a meghallgatást fontosnak tartjuk, a gyermekeket a saját érzéseinek elmondására, mások érzéseinek meghallgatására ösztönözzük.
- Óvodánk egyszerre kívánja elősegíteni a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, teret engedve az önkifejező törekvéseinek.
- Alapelvünk, hogy a gyermeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Fontosnak tartjuk, a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlását, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozását.
- Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja,

2. A gyermekek kapcsolatteremtő képességének kialakítása

- Családias légkörünk elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását, mindehhez gazdag, cselekvő felfedeztető tevékenykedő életet biztosítunk.
- Közös kirándulásokon, programokon együttes élményekkel erősítjük a közösség formálódását. A csoportok közös programjain arra törekszünk, hogy a kortárs kapcsolatokat is erősítsük.
- Programunk alapelve, hogy az óvodapedagógusaink tudatosan és tervszerűen irányítói és társai is egyben a gyermekek mindennapjainak.
- A gyermekcsoportok előtt álló feladatokat a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével alakítjuk ki.

3. Erkölcsi normák megalapozása az óvodáskorban

Véleményünk szerint csak az az óvodai csoport válhat közösséggé, amelyikben minden egyes gyermek önmagában biztos, önálló és mindenkinek vállalható szerepet tölt be. Egyént nevelünk tehát, de az egyén érdekei csak a „másik” összefüggésében ér valamit, csak a többiekkel való relációjában válik jelentőssé. A „mi-tudatban” benne van „én-tudat” is, az „én-tudat” pedig, adott esetben, „mi-tudattá” alakulhat.

Nevelésünk szerint a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való alkalmazkodás az óvodai erkölcsi nevelés alapja. Az egyes szokások, együttélési normák „betartatása” tehát nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél sem, viszont az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” eleve ellentmond az erkölcsnek. Ezért pl. mindenképpen fel kell venni a szemetet a földről, mindenképpen segíteni kell, ha valaki elesik stb. A differenciálás tehát abban nyilvánul meg, hogy kitől, milyen szinten várjuk el ezeket a cselekedeteket. Véleményünk szerint az egyes reakciók megerősítése, illetve a sajnálkozás, ha az adekvát cselekvés elmarad, segítheti és meggyorsíthatja a belsővé válást. Véleményünk szerint az igazán hatékony dicséret a megelégedés, az öröm és sosem a tárgyi jutalom, mint ahogy a szokások elmaradásánál vagy be nem tartásánál sem jó, ha büntetést kapnak a gyerekek. A többiek, a gyerekcsoport tagjai amúgy is kifejezik az egyes cselekedetekhez való viszonyukat, ami szintén a pozitív vagy negatív megerősítés egy szocializált formája, és ez az állapot már maga a közösségi érzés állapota.

Nevelésfilozófiánk szerint ebben az életkorban elegendő ha az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, segítségadásban megnyilvánul, illetve néhány együttélési szabály betartásában. (köszönés, játékeszközök helyrerakása stb.) A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet. Ebben a teljesítményközpontú, elanyagiasodott és individualizált világunkban fontosnak tartjuk a gyerekek erkölcsi fejlődésének elősegítését.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekeknek belső igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak, szabályainak betartása. Egymást megkéri a szabályok betartására.
- Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktushelyzetekben társaikkal egyezkednek, megbeszélik a problémát.
- Érdeklődnek társaik iránt.
- A csoportba érkező társaikat, felnőtteket és vendéget köszönéssel, érdeklődéssel fogadják.
- Ismerik saját képességeiket, de meg tudják fogalmazni hiányosságait is.

AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés célja az anyanyelv szeretete, ismerete a kommunikációs kedv fenntartásával, továbbá az inger- és élmény gazdag környezet megteremtésével, az érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, és a mozgás fejlődésének folyamatos biztosítása. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

- Az óvodapedagógusok feladata az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve tervezzük és szervezzük a mindennapi játékba integrált komplex tevékenységeket, melyben arra törekszünk, hogy a gyermekek sok érzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez.
- Feladatunk a gyermekek spontán és szervezett formában szerzett ismereteinek bővítése, rendszerbe foglalása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Kialakul a gyermekek feladattudata, tudásvágya
- Képesek a tartós figyelemkoncentrációra
- Fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van
- Teret adnak alkotó képzeletüknek
- Mozgásuk összerendezetté, finommotorikájuk fejletté válik

A NEMZETISÉGI NYELVI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet előírásai alapján

Nemzeti kisebbség óvodai nevelésének irányelve

1. A kisebbségi óvodai nevelés hazánk egységes nevelési-oktatási rendszerének része, amely a 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelettel kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

2. A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve (a továbbiakban: kisebbségi óvodai nevelés irányelve) meghatározza a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségi nevelést biztosító óvodákban folyó sajátos pedagógiai munka alapelveit.

3. A kisebbségi óvodai nevelés irányelve megfogalmazza a kisebbségi óvodai nevelés célját és feladatait. Kitér az óvodai élet megszervezésének elveire, a kisebbségi óvodai nevelés formáira és a fejlődés jellemzőire az óvodáskor végére.

A kisebbségi óvodai nevelés célja és feladata

1. A kisebbségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

2. A kisebbségi nevelés célja és feladata, hogy

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára;
- ápolja és fejlessze a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat;
- készítse fel a gyermeket a kisebbségi nyelv iskolai tanulására;
- segítse a kisebbségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.

3. A kisebbségi nevelést folytató óvodában törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett - figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét - minél teljesebbé váljon a kisebbség nyelvén folyó kommunikáció. Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánzáson alapuló nyelvsajátítást.

4. A kisebbségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítja csoportjainak heti- és napirendjét.

A kisebbségi óvodai nevelés megszervezése

1. A kisebbségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.

2. A kisebbségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a kisebbség nyelvét, ismernie kell a kisebbség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladata a kultúrkincs továbbörökítése.

3. A kisebbségi óvodai nevelést folytató óvodában jellemzően a kisebbség nyelvén kell szervezni a gyermekek óvodai életét. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek gondozásában részt vevő felnőttek is ismerjék és használják a kisebbség nyelvét (tájnyelvét).

4. A kisebbségi óvoda nevelő munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel stb.), a kisebbségi intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a kisebbségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.

5. A kisebbségi óvodai nevelést folytató óvodának a kisebbségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel is rendelkeznie kell.

6. Az óvoda környezete tükrözze a kisebbség kultúráját, a kisebbség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

A kisebbségi óvodai nevelés formái

A kisebbségi óvoda a tevékenységi formákat az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint alakítja ki, a tartalmakhoz felhasználja a kisebbségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit. Az óvodai nevelés terjedjen ki a kisebbségi hagyományok, szokások továbbörökítésére és a kisebbségi identitás megalapozására és fejlesztésére.

Kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda

A kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda mindkét nyelv (a kisebbség nyelve és a magyar nyelv) fejlesztését szolgálja. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül. A két nyelv használatának arányát a nevelési programban az óvodai élet kezdetén a gyermekcsoport nyelvismerete határozza meg. A hangsúly a kisebbségi nyelv fejlesztésére helyeződik.

Intézményünk kétnyelvű óvoda. Kisebbségi nyelv a német. Minden csoportban német nemzetiségi óvodapedagógus segíti a nevelés céljának elérését. A korai kétnyelvű nevelés hatása óvodás korban megmutatkozik az anyanyelvi kifejezőképesség fejlettségében, a gondolkodás rugalmasságában és a természetes alkalmazkodó képesség kialakulásában.

Feladataink:

- szituációkat teremteni, amelyekben a gyermekek hallják és alkalmazzák a nyelvet
- a mondat modelleket és kifejezéseket gondosan kiválasztani
- lassan és artikuláltan beszélni a gyermekhez hajolva
- foglalkozásokat és kezdeményezéseket az életkoruknak megfelelően megszervezni
- egy témát többféle módon feldolgozni, így a szókincset játékosan megerősíteni
- az utánzás legyen a nyelvi nevelés alapja
- a témákhoz dolgozzuk ki a szókincset
- fontoljuk meg, hogy mikor mit mondunk
- nyitott tervvel, rugalmasan dolgozzunk

Kiemelkedő szerepet tölt be a nyelvi nevelésben a gyermek életkori sajátosságainak figyelembe vétele, úgy mint:

- az artikulációs bázis, mely lehetővé teszi a német kiejtés megtanulását és ráérezés a nyelv zeneiségére
- az utánzó képesség, mely lehetővé teszi, hogy gátlások nélkül kövessék a nyelvi modellt
- óvodapedagógus és nagyobb gyermekek a csoportban
- a kíváncsiság, mely a gyermekeket állandó keresésre, próbálkozásra, tapasztalatok gyűjtésére ösztönzi
- az állandó tevékenykedés az óvodapedagógus és a gyermek kétoldalú kölcsönös kapcsolatában

Az itt felsorolt életkori sajátosságok az alapvető feltételei a nyelv elsajátításának.

Specifikus célok:

- a gyermekek életkori sajátosságainak és az egyéni fejlődési ütemüknek megfelelő német nyelvi és kulturális nevelése,
- a gyermekek életkorának megfelelő német nemzetiségi szokások és hagyományok ápolása

- a nagycsoportos korú gyermekek előkészítése a nyelvoktatásra célzott és tudatos kiejtésitanítással a természetes beszédhelyzetekben történő beszédalképzés kialakításával,
- alapismeretek közvetítése, melyek során a gyermekek a német nyelvet gyorsan és jól elsajátítják
- szituációhoz kötött egységek kidolgozása, melyeknek oktatási tartalma Alapprogram szellemében kerül kidolgozásra.

Nyelvi feladataink az egyes képesség-fejlesztési területeken:

- sokféle mozgástevékenységben valósuljon meg a beszéd észlelés és értésén keresztül a nyelvi fejlesztés
- sokféle mozgástevékenységben a megértés szemléletes segítségével, elsősorban passzív nyelvi szókincsük gyarapodjon
- változatos tevékenységeken keresztül sajátítsanak el aktív szókincset, nyelvi kifejezéseket, a nagymozgásos, finommotorika, testséma, tér-orientáció területén
- zenei képességfejlesztésben ismerkedjenek meg a kisebbségi nyelv zenei sajátosságaival
- zenehallgatásra nevelésében hallgassanak népi és műdalokat, hangszeres zeneműveket német nyelven
- kommunikációs helyzetekben elsősorban a válaszadó szerepkör gyakorlására biztosítunk lehetőséget.
- változatos gyakorlási lehetőségekben törekszünk a szép, kifejező nyelvi megnyilvánulásra.
- beszédészlelési és beszédértési feladatokban ismerkedjenek meg a gyermekek a német nyelv sajátosságaival.
- játékos helyzetekben fejlesztjük a folyamatos beszédet.
- a kisebbségi nyelvi kultúrából is megismernek a gyermekek meséket, verseket, mondókákat, történeteket.
- tapasztalati úton gyűjtsenek aktív ismereteket az évszakokról, állatokról, növényekről, emberekről szerezzenek matematikai ismereteket
- a tapasztalás, emlékezés, megértés folyamatában aktív szókincsük gyarapodjon.
- az összefüggések felismerését kísérik egyszerű nyelvi kifejezésekkel.

Feladataink a nemzetiségi ismeretek köréből:

- a gyermekek ismerkedjenek meg a nemzetiségi épületekkel, intézményekkel lakóhelyükön és tágabb környezetükben
- szerezzenek ismereteket nemzetiségre jellemző növényekről (rozsmaring), állatokról (disznóölés)
- ismerkedjenek meg népi kismesterségekkel (kézfestő, agyagozás, kosárfonás)
- helyi gyűjtések során tájnyelvi mondókákkal, dalokkal, népi játékokkal való ismerkedés (nagyapák közreműködésével)
- ismerkedjenek meg a tapasztalás útján mezőgazdasági munkákkal (falusi udvar).
- ismerkedjenek meg a helyi népviselettel.
- népviseleti ruhák készítése gyermekeink, pedagógusaink számára ünnepeinkre.
- tárgyi emlékek gyűjtése szülők, nagyszülők bevonásával (fontosnak tartjuk ezek megjelenését óvodánk dekorációjában)

- a helyi nemzetiségi ünnepi ételeink megismerése.

Módszertani alapelveink:

- következetes német nyelvhasználat minden beszédhelyzetben.
- egyéni beszédfejlődés, életkori sajátosságok figyelembevételével.
- követésre méltó beszédmodell az óvónő részéről.
- játékosság érvényesítése.
- feltételek biztosítása a kommunikációs helyzeteknek megfelelő viselkedéshez, a szóbeli kifejezőkészség a folyamatos beszéd gyakorlásához.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként

- a) a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a kisebbség kultúrája és nyelve iránt;
- b) életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a kisebbség nyelvén közvetíteni;
- c) tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben;
- d) ismerjen a kisebbség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is);
- e) ismerkedjék meg a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE

Az alábbiak szerint a szükséges pedagógiai feltételeket biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Az óvodánkban megvalósuló - integrált - nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelésük. Az együttnevelést vállaló intézményként többet vállalunk, magasabb értéket kínálunk a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált fejlesztésben részt vevő óvodaként

- a) figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,

b) külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, óvodánk sajátos teendőinek ellátásának tervezésére, folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógusunk

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján - szükség esetén - eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,

- egy-egy nevelési helyzet, problémamegoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus irányutatóit, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező - gyógypedagógiai tanár/terapeuta - az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,

- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,

- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,

- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai nevelés során

A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A jelentősen eltérő kóreredet - végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgás-

rendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák - és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan sérült mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladatunk a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatok megszerettetése, a megtanult mozgás alkalmaztatása. Az óvodában biztosítjuk - a gyermek állapotának megfelelően - az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és étletteret (az ehhez szükséges eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. A mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekációs helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más - érzékszervi, beszéd- vagy értelmi sérülés - is nehezíti a fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációjával történik.

A látássérült gyermek

A látássérült gyermek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0-0,33 (0-33%-os látásteljesítmény) közötti. A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók. A speciális, gyermekekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóros tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékoság, rendellenesség.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékokban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéniét, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe vesszük a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

a) Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél (vízus: 0) is kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére. Kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése.

Az önkiszolgálás terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása a cél. A környezetük valóság-hű megismerése széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg. Az eszközök kiválasztásánál - színek helyett - elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása. A számélmények kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik, az óvodai foglalkozások során a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása a Braille-írás-, -olvasásrendszer megtanulását készíti elő.

b) Az aliglátó gyermekek (vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.

A gyakorlatilag vaknak tekinthető aliglátók (pl. fényérzékelők, színeket felismerők) nevelési programja a tapintó-halló életmódra felkészítést célozza, de nem hanyagolható el látásteljesítményük megőrzése, intenzív fejlesztése sem.

Az aliglátó gyermekek közül a látásukat praktikusán is használók számára olyan fejlesztő programot kell biztosítani, mely a látó-halló (tapintó) életmódra felkészítést tűzi ki célul.

A fejlesztés fő területei ez esetben megegyeznek a gyengénlátó gyermekek nevelésének elveivel.

c) A gyengénlátó gyermekek (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztal, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei az óvodában:

A gyengénlátó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.

- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.

- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.

- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.

- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

d) A halmozottan fogyatékos látássérült gyermekek esetében a látás hiányán vagy különböző mértékű csökkenésén kívül még más, testi, érzékszervi vagy értelmi sérülés is nehezíti a fejlesztés lehetőségét, amely döntően a látássérültek pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációjával történik. Az eredményességet a döntően egyéni vagy kiscsoportos szervezés biztosítja. Ez gyógypedagógiai óvodai ellátásban valósulhat meg. Abban az esetben, amikor az enyhébb látási sérülésekhez enyhébb fogyatékoságok csatlakoznak, akkor az integrált óvodai nevelés is lehet eredményes.

A súlyosan hallássérült - siket - és enyhébben hallássérült - nagyothalló - gyermek

A súlyosan hallássérült - siket - és enyhébben hallássérült - nagyothalló - gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt - az állapot fennmaradása esetén - a beszédkommunikációban az érthető ejtés teljesen elmarad, vagy erősen sérül. Fentiek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozhat. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes alkalmazása megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők.

A megfelelő otológiai, audiológiai gondozás, a korszerű hallókészülékkel történő ellátás és hallásjavító műtétek mellett a speciális pedagógiai segítség eredményeként a gyermek óvodás életkorára elérhető, hogy a súlyos fokban hallássérült (siket) kisgyermek jelzi a hang érzékelését. Képes lesz az emberi hang kommunikációs funkciójának felismerésére. A beszédhallás fejlődésével és a szájra irányultság kialakulásával párhuzamosan tudatos hangadásra képessé válik. Megindul a passzív és aktív szókinccs fejlődése, akusztikusan is körvonalazódnak az első aktív szavak. Mindez a szülők folyamatos közreműködését és együttműködését is igényli.

Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a súlyosan hallássérült szülők gyermekeire. Nagy részük használja a jelkommunikációt vagy annak elemeit, mint kifejezőeszközt.

Kívánatos, hogy a (gyógy)pedagógus oly mértékben legyen jártas a jelnyelv használatában, hogy azt, valamint az ujj-abc-t szükség esetén fel tudja használni a gyermekekkel való kommunikációban és a hallássérült szülőkkel való érintkezésben.

Az enyhébben hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel halló társaival együtt vehet részt óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata - a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve - a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkezzenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például mentális állapot, szociokulturális környezet stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

a) A súlyos fokban hallássérült - siket - gyermekek (a beszéd tartományban mért hallásszintek átlaga 90 dB vagy nagyobb veszteséget mutat) óvodás életkorban történő fejlesztési feladata a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia-prevenció.

Az óvodai nevelés során arra kell törekedni, hogy a súlyos fokban hallássérült kisgyermek hangmegnyilvánulásaiival, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait. Környezete igyekezzen a gyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni.

Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése. Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókincset, szájról olvasási készséget, érthető kiejtésre nevelést.

A nyelvi kommunikáció megalapozása érdekében kívánatos, hogy értsék legalább 300-400 szó terjedelmében a hozzájuk intézett kérdéseket, közléseket, azok globális szóképi felismerését, mondatba foglalt formában is.

b) Az enyhe fokban hallássérült - nagyothalló - gyermekek a beszéd tartományban mért hallásszintek enyhe nagyothallás esetében 30-45 dB, közép-súlyos esetben 45-65 dB, súlyos esetben 65-90 dB hallásvesztést mutatnak. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszédhang, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

c) A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél - egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után - fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Szövegértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.

Fejlesztettségük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától. A minél korábban végzett hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs fejlesztés - valamint azzal párhuzamosan -, az audiológiai gondozás eredményezi a nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását.

Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van. Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges - a pszichés fejlődés zavara miatti - beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk.

d) A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként több: például testi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét. A velük való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik. Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése a korai fejlesztésre épül. A kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztésük kellő időt, alkalmat biztosít:

- a) az alapmozgások kialakítására, fejlesztésére,
- b) a minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére,
- c) a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- d) az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- e) az adekvát játékhasznalet elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

Az egymáshoz való közeledés, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztése a csoportos foglalkozásokon valósítható meg.

A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek

A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzóság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex - az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó - nevelési környezetben valósulhat meg.

Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése, a speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.) segít az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Az autista, autisztikus gyermek

Az autizmus-spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul

meg. Az autisztikus gyermekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

Az autisztikus kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő rehabilitációs terápiája megelőzheti a kóros viselkedés kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált - vizuálisan segített - kommunikációs eszköztárral. A szociális interakció csecsemőkori szintjét segítséggel használhatja, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függő szinten rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autisztikus kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő - különösen a természetes élethelyzetek - használandóak a fejlesztésre. A fejlesztések során szükséges az intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használata, az egyéni motiváció megteremtése, a speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módszerek alkalmazása.

Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni tervekkel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. Az autisztikus gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A sajátos nevelési igényű gyerekek részére az óvodai nevelést akkor biztosítjuk, ha a gyermek képes az óvodai közösségben való részvételre. A gyerek fejlesztését az illetékes bizottság állásfoglalása alapján szervezzük meg biztosítva, a megfelelő képesítésű szakembert. Amennyiben tapasztalataink a szakértői bizottság állásfoglalását nem támasztják alá, javasoljuk a gyermek felülvizsgálatát és új megoldási módok keresését.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

- Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik, oly módon, hogy a teljes nyitva tartás ideje alatt a gyermekekkel minden csoportban óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedési idővel.
- Az óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésünknek.
- A pedagógiai munkához szükséges az óvodapedagógusok napi 2 óra átfedési ideje, különösen a mikro-csoportos és párhuzamos tevékenységek megszervezéséhez, a differenciált nevelő-fejlesztő tevékenységhez, valamint a séták, kirándulások, a környező világ megismeréséhez van szükség.

- Munkatársaink személyiségvonásainak legfontosabb jellemzői: elfogadás, hitelesség, tapintat és az empátia.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt, egymás támogató munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
- Óvodapedagógusaink nyitottak az önművelésre, a továbbképzésekre, és az így megszerzett ismereteket hatékonyan építik be a mindennapi nevelőmunkába.
- A program megvalósításához szükséges továbbképzéseken óvodafejlesztési pályázat keretében 2013-2014 évben az óvoda valamennyi óvodapedagógusa részt vett
- A pedagógiai munkában a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megteremtéséhez bevonjuk a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkákat is.

Programunk sikeres végrehajtásához az alábbi személyi feltételek szükségesek

BEOSZTÁS	LÉTSZÁM
Intézményvezető	1
Intézményvezető helyettes	1
Óvodapedagógus	a teljes nyitva tartás ideje alatt a gyermekekkel minden csoportban óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedési idővel.
Dajka vagy helyette gondozónő és takarító együtt	óvodai csoportonként 1
3 óvodai csoportonként	1 pedagógiai asszisztens

TÁRGYI FELTÉTELEK

Százszorszép Kétnyelvű Óvoda, Bölcsőde: 3 óvodai csoport, maximális férőhelyszám:73 fő

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges, jogszabályban rögzített tárgyi feltételekkel.

A pedagógiai munkánk megvalósulását segítik a következők:

1. Világos, esztétikusan berendezett csoportszobák.
2. Tágas, zöld udvar különböző fajta fákkal
3. Tornaszoba

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. Napirend javaslat az óvodai programhoz:

Nyitástól – ebédig (5-35 perces csoportos foglalkozások szervezése)	Szabad játék Reggeli csoportonként csúsztatottan (Előtte és utána testápolási teendők) Játékba integrált tanulás benne, az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek - beszélgetés - verselés, mesélés, dramatikus játék (drámajáték), bábjáték - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - ének, zene, énekes játék, gyermektánc - a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés Szabad játék és játékos mozgás a csoportszobában/ szabadban Mindennapos szervezett mozgásos játék- benne láb- és testtartást javító torna
Ebéd	Testápolási teendők Ebéd Testápolási teendők
Ebéd után – Uzsonnáig	Mese Pihenés, csoportok folyamatos felkelése
Uzsonna	Testápolási teendők Uzsonna Testápolási teendők
Uzsonnától- Az óvoda zárásáig	Szabad játék Mozgásos játékok a csoportszobában és a szabadban

Cselekvő, felfedező kezdeményezett, komplex játékos tevékenységek (Játékba integrált tanulás)

- A tevékenységeket nem választjuk szét foglalkozási ágakra, hanem valljuk, hogy „minden – mindennel” összefügg.
- Az egyes művészeti területek szorosan összekapcsolódnak, témájukat az évszakok és az ünnepek határozzák meg.
- A szervezett tanulás munkaformái: frontális, mikro-csoportos, egyéni
- A nap folyamán a szabad játék biztosítása mellett, 5-35 perces csoportos foglalkozások szervezése: 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete:30 perc, 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete:40 perc, 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete:60 perc

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében szervezett „Cselekvő, felfedező tevékenység szervezésének módszertana az óvodában” című 30 órás továbbképzésen megszerzett tudást intézményünk az alábbiak szerint alkalmazza a pedagógiai tevékenység során:

A pedagógusok megismerték a korszerű tanuláselméleti, tanulás lélektani ismereteket a cselekvő, felfedező tanulásról, melyet a tevékenységek szervezésekor alkalmazniuk kell.

A pedagógusoknak képesnek kell lenniük korszerű szemlélettel értelmezni az óvodapedagógia fontosabb alapfogalmait.

- *fejlődés és fejlődéssegítés*
- *iskolakészültség*
- *felzárkóztatás*
- *differenciálás*
- *tehetséggondozás*
- *tanulás és játék*
- *projekt pedagógia az óvodában*

A pedagógusok rendelkezzenek megfelelő kompetenciákkal a cselekvő, felfedező tevékenységek tervezéséhez, szervezéséhez, a tevékenységhez való irányító részvételhez és a folyamat értékeléséhez.

Feladatunk, hogy a mindennapjainkat úgy szervezzük, hogy a gyermekek választhassanak cselekvő, felfedező tevékenységek közül a nevelés minden területén. A gyereket cselekedtetni kell, saját cselekvésével tanuljon.

2. Heti rend javaslat az óvodai program nevelési gyakorlatához

A hét 5 napjából: 4 nap játékba integrált tevékenységek komplex módszerrel
 1 nap „kiemelt mozgásos” nap

VI. A GYERMEKVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Óvodánk óvodapedagógusai közreműködnek a gyermekek veszélyeztetettségének felmérésében, megelőzésében és megszüntetésében. Ennek során, amennyiben a veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk, együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal.

- A nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatjuk a szülőket a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, elérhetőségének helyéről, idejéről.
- Ha a gyermek a *Közoktatási Törvény 24. § (3) bekezdése alapján vesz részt óvodai nevelésben és egy nevelési évben igazolatlanul tíz napnál többet mulaszt az óvoda vezetője a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot

és az általános szabálysértési hatóságként eljáró járási hivatal. Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat az óvoda bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít, amelyben a mulasztás okának feltárására figyelemmel meghatározza a gyermeket veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésével, a gyermek óvodába járásával, továbbá a gyermek érdekeit szolgáló feladatokat.

**Kt. 24. § (3) A gyermek - ha e törvény másképp nem rendelkezik - abban az évben, amelyben az ötödik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától napi négy órát köteles óvodai nevelésben részt venni.*

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében szervezett „Új törekvések a pedagógus gyermek és ifjúságvédelmi, valamint a családtámogatási feladatainak ellátásában” című 30 órás továbbképzésen megszerzett tudást intézményünk az alábbiak szerint alkalmazza a pedagógiai tevékenység során:

A pedagógus legfőbb feladata a prevenció, olyan helyzetek teremtése, melyekből a gyermek tanul.

Kiemelt célunk a nevelés, oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.

- ***veszélyeztetettség megszüntetése***
 - ***családlátogatás, környezet tanulmány készítése***
 - ***segítségnyújtás a hivatalos ügyek intézésében***
 - ***az érintett gyermekekre kiemelt figyelmet fordítunk***

- ***hátránycsökkentés, esélyegyenlőség megteremtése***
 - ***biztosítani a felzárkóztatást, az esélyegyenlőséget pedagógiai módszerekkel***
 - ***szabadidős programok szervezése***
 - ***együttnevelés a családdal***
 - ***mindkét szülő tájékoztatása a gyermek fejlődéséről***
 - ***képesség kibontakoztató felkészítés (20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet)***
 - ***szülő tájékoztatása a gyermekvédelmi kedvezményről, amennyiben érintett***

VII. A GYERMEKBALESETEK MEGELŐZÉSE

- Az év megkezdésekor, illetve szükség szerinti gyakorisággal (pl. kirándulás előtt) az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük a gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, a tilos és elvárható magatartási formákat. Felhívjuk a figyelmüket a veszélyforrásokra. Az ismertetés tartalmát dokumentáljuk.
- Az óvoda házirendjében meghatározzuk a felnőttek számára azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekek óvodában tartózkodása során szem előtt kell tartaniuk.
- Az óvoda SZMSZ-ben meghatározzuk azokat a feladatokat, amelyeket a vezetőnek, az óvodapedagógusoknak illetve az alkalmazottaknak a gyermekbalesetek megelőzésében illetve baleset esetén el kell végezniük.

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvoda — család

Az óvoda, a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését. Alapelvünk, hogy a szülőkkel korrekt partneri együttműködést valósítsunk meg.

Óvodánkban a szülők jogainak érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, szülői szervezetet (közösséget) hozhatnak létre. A szülői munkaközösség az óvodai közösség szerves része. Munkájukat az óvodavezető és a csoportos óvodapedagógusok segítségével munkaterv alapján végzik. Nevelési év elején a szülők 3 főt választanak maguk közül, akik egy főt választanak a szülői szervezet elnökévé.

A kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás: a szülőkkel való egyeztetés alapján történik.
- Napi kapcsolattartás a szülőkkel: A gyermekekkel történt napi lényeges eseményekről minden nap lehetőségük van a szülőknek a tájékozódásra, melynek formáját a házirend szabályozza.
- Szülői értekezletek, fórumok: A nevelési év folyamán több alkalommal van lehetőség arra, hogy a szülők az őket érintő pedagógiai kérdésekről tájékozódjanak. (Pedagógiai, pszichológiai, mentálhigiénés kérdések stb.)
- A szülőkkel való kapcsolattartás hagyományos formái óvodánkban:
OVI-NAP— óvodai nyíltnap az óvodai beiratások előtt, lehetőség nyílik arra, hogy az érdeklődő szülők bepillantást nyerjenek óvodánk változatos és tevékenységekben gazdag életébe.
Családi Sportnap.
Játszóházak
- Fogadó óra: A szülők igényeik figyelembe vételével szervezzük. Az év folyamán, előzetes időpont-egyeztetéssel a szülők rendelkezésére állnak az óvodapedagógusok és az óvodavezető.
- A szülő jogszabály szerinti tájékoztatása gyermeke fejlődéséről

Óvoda — bölcsőde

- Látogatások, tapasztalatcserék.
- Az óvodai beiratások előtt az intézmény vezetője tájékoztatót tart a bölcsődei csoportban az óvodában folyó nevelési programról a nevelési folyamat biztosítása érdekében.

Óvoda — iskola

- Pedagógiai programunk fontos eleme az iskolával való szoros és élő kapcsolattartás, mellyel az iskolába menő gyermekek zökkenő-mentes beilleszkedését kívánjuk elősegíteni.
- Részvétel az iskolai bemutató órákon, tapasztalatcsere az iskolai programokról, tanítási módszerekről az óvodásgyermekek és óvodapedagógusok együttes részvételével.

Óvodánk kapcsolatai más óvodákkal

Kölcsönös tapasztalatcserékre, látogatásokra törekszünk más óvodákkal, hogy megismerjük nevelési programjukat, és a különböző nevelési módszerek megvalósításának módjait, jó gyakorlatait. Konkrét megvalósítási gyakorlatát az éves munkaterv tartalmazza.

Óvodánk kapcsolatot tart az alább felsorolt intézményekkel

- Pedagógiai szakszolgálat intézményei
- Pedagógiai szakmai szolgáltatók

Óvodánk egyéb kapcsolatai

- Egészségügyi szervek: védőnő, gyermekorvos, gyermekfogászat, ÁNTSZ
- Gyermekvédelmi intézmények: Gyermekjóléti Szolgálat .A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat óvodapedagógusaink a gyermekvédelmi felelős irányításával végzik. A konkrét feladatokat az éves gyermekvédelmi munkaterv tartalmazza.

Kapcsolattartás a fenntartóval

Az éves munkatervben rögzítettek szerint.

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében szervezett „Vezetésmódszertani ismeretek - vezetői kompetenciák, vezetési funkciók, emberi erőforrás fejlesztése, a változások menedzselése című 30 órás továbbképzésen megszerzett tudást intézményünk az alábbiak szerint alkalmazza a pedagógiai tevékenység során:

Célja:

Megfelelő információáramlás, egymás munkáját segítő kapcsolat kialakítása. Jogszabály szerinti kötelezettségek.

Feladatok:

- *Az intézményi dokumentumokkal szembeni fenntartói elvárások pontosítása.*
- *beszámoltatás szempontjainak és eljárásrendjének kidolgozása, működtetése.*
- *Adatszolgáltatás rendjének szabályozása.*
- *Partneri igény és elégedettségmérés.*
- *Egyéb kapcsolattartási tartalmak.*

Együttműködő kapcsolat kialakítására törekszünk, mely részben hivatalos, részben támogató. Egyrésztől fontos megismerni a vezetők viszonyulását, irányultságát, véleményét, döntéseit az óvodával kapcsolatban, hogy az erőforrások biztosítva legyenek a működéshez, fejlesztéshez.

Másrésztől fontos tájékoztatni a vezetőket az óvodai életéről, terveinkről, feladatainkról, problémáinkról.

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- *az óvoda Alapító okiratának kialakítása, módosítására*
- *pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére, az éves költségvetés jóváhagyása, elfogadása, módosítása*
- *óvodánk ellenőrzése gazdálkodási szempontból*
- *óvodánk ellenőrzése működési szempontból*
- *óvodánk ellenőrzése törvényességi szempontból*
- *óvodánk ellenőrzése a szakmai munka eredményessége tekintetében*
- *óvodánk ellenőrzése az itt folyó gyermekvédelmi tevékenység*
- *óvodánk ellenőrzése a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében*
- *az óvodában folyó szakmai munka értékelése*
- *Az SZMSZ, Házirend és Pedagógiai Program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges*

A fenntartóval való kapcsolattartás formái:

- *szóbeli tájékoztatás*
- *írásban beszámoló évente egy alkalommal*
- *egyeztető tárgyalások és megbeszélések*
- *értekezletek*
- *fenntartói rendeletek és határozatok átvétele azok végrehajtása céljából*
- *szükség és igény szerint speciális információszolgáltatás az óvoda pénzügyi-, gazdálkodási-, szakmai tevékenységhez kapcsolódóan*
- *működésünkkel és eredményességünkkel kapcsolatos igény és elégedettség mérés.*

Az óvoda - írásban történő - éves beszámolójának szempontjai:

- *Program célok megvalósítása érdekében végzett tevékenység*
- *Egészségnevelés, környezeti nevelés céljainak teljesítése*
- *Az éves munkaterv feladatainak teljesítése*
- *Tehetséggondozás érdekében végzett tevékenységek és azok eredményei*
- *Felzárkóztatás érdekében végzett tevékenységek és azok eredményei*
- *A vezető ellenőrző tevékenységének tapasztalatai*
- *Továbbképzéseken szerzett kompetenciák hasznosítása*
- *Önértékelési rendszer működtetése, eredmények*
- *Külső szakmai ellenőrzés eredményei és azokból következő fejlesztések*
- *Pedagógus életpálya modell: minősítések eredményei, és azokból következő fejlesztések*
- *Az óvoda kapcsolatrendszerének értékelése, különös tekintettel a családok és a fenntartó irányába.*

IX. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

A PROGRAM TARTALMÁT MEGHATÁROZÓ ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK

Jeles napok, ünnepek

1. *Takarítási Világnap szeptember 22*
2. *Állatok Napja október 4.*
3. *Madarak Napja október 10.*
4. Október 23. nemzeti ünnep
5. Márton Nap november 11.
6. Advent ünnepi készülődés
7. Mikulás december 6.
8. Karácsony december 24, 25, 26.
9. Farsang vízkeresztől hamvazószerdáig
10. Március 15. nemzeti ünnep
11. Víz világnapja március 22.
12. *Műemlékvédelmi világnap április 18.*
13. Föld napja április 22.
14. Húsvét- az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap
15. Madarak és Fák napja május 28.
16. *Környezetvédelmi Világnap június 5.*
17. Anyák napja május első vasárnapja

18. Apák Napja május közepe
19. Gyermeknap május utolsó vasárnapja
20. Ballagó gyermekek búcsúztatása

Hagyományos családi rendezvényeink

1. OVI – nap (nyílt nap)
2. Család-óvodai rendezvényeket az éves pedagógiai munkaterv tartalmazza
3. Egészségmegőrző hét
4. Nevelési programunk része, hogy megünnepeljük az óvodánkba járó gyermekek név, illetve születésnapját.

A PROGRAMOK TARTALMA ÉVSZAKONKÉNT

Ősz

- Elfogadás időszaka, elfogadjuk egymást és az új környezetet.
- A környező világ megismerése ősszel. (pl. állatok, emberek, környezetvédelem)
- Kerti munkák az óvoda udvarán, növények előkészítése a télre (pl. gyümölcsfák, muskátli felszedése, növények befedése, lombtakaró gyűjtése.
- Madáretetők készítése.
- Őszi időjárás, öltözködés.
- Őszi termények, termések, vizuális játékok az ősz kincseivel, matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Az ősz jellemző tevékenységei. (pl. Kóstoló az ősz kínálta zöldségekből, gyümölcsökből.)
- Őszi hangulat az óvodában (pl. üvegfestés, levelek gyűjtése, préselése, ősz színei).
- "Szüreti multság". Őszi népszokások.
- Mesék, versek, mondókák, dramatikus játékok az ősziről.
- Őszi dalok, táncok, zenék.
- Mozgásos játékok.
- Természeti jelenségek megfigyelése: eső, köd, napsütés.
- Egészségmegőrző hét

- Márton Napi felvonulás

Tél

- Advent. Adventi koszorú, naptár. Téli ünnepkör népszokásai.
- Adventi családi délután
- Az óvoda téli hangulatának kialakítása, üvegfestés.
- Madáretetők feltöltése, madarak megfigyelése.
- Mikulásvárás, keresés, Mikulás - ünnep.
- Karácsonyi ünnepi előkészületek, karácsonyfa állítása, feldíszítése, ajándékozás.
- Téli időjárás, időjárás naptár, téli öltözködés.
- Az óvodában különböző kísérletek. (pl. víz- jég-hó, levegőszennyezés megfigyelése (fakéregre cellulux szalag ragasztása).
- Természeti jelenségek megfigyelése (pl. köd, zúzmara, dér, hóolvadás, sár)
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Téli, ünnepi dalok, zenék, táncok.
- Téli, ünnepi versek, mesék, mondókák, dramatikus játékok. (pl. Betlehemezés).
- Mozgásos játékok, kinn és benn.

- Téli kirándulások, játék a hóban, állatok, növények télen.
- A környező világ megismerése télen, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
- Farsangi mulatságok.
- Vizuális játékok az ünnepekhez és a télhez kapcsolva.(pl. A tél színei)

Tavaszi

- Húsvéti népszokások, játékok.
- Kerti munka az óvoda udvarán: ágyások megtisztítása, élő növények megfigyelése, palánták ültetése, gyümölcsfák
- Éledő állatvilág megfigyelése
- Föld napja: faültetés az óvoda udvarán.
- Dalok, táncok, zenék a tavaszról és a tavaszi ünnepekről.
- Mesék, mondókák, versek, dramatikus játékok a tavaszról és a tavaszi ünnepek.
- A környező világ megismerése tavasszal, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés. (pl. Vadaspark, öko-falu)
- Tavaszi hangulat az óvodában a tavasz színeivel (pl. üvegfestés)
- Az óvoda tavaszi hangulatának kialakítása (pl. hajtatás, virágültetés.)
- Tavaszi öltözködés, időjárás.
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Vizuális játékok a népszokásokhoz és az évszakhoz kapcsolva.
- Ovi- Nap, (nyílt nap).
- Anyák napi megemlékezések, évváró, dalok, versek, mesék dramatizálása.
- Apák napi megemlékezések, évváró, dalok, versek, mesék dramatizálása.
- Mozgásos játékok kinn és benn.
- Madarak és fák napjának megünneplése. (pl. rajzverseny.)

Nyári

- Családi sportnap, mozgásos játékok a szabadban és benn.
- (Egészséges táplálkozás)
- Időjárás, öltözés nyáron.
- Növények öntözése, gondozása.
- Nyári dalok, versek, mondókák, mesék.
- A nyár jellemző tevékenységei (pl. Kirándulások, napfürdőzés, pancsolás, stb.).
- Környező világ megismerése nyáron.
- Vizuális játékok nyáron.

X. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK

A belülről indított játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettségének elősegítése, továbbá, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék.

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, óvodai nevelésünk leghatékonyabb nevelési eszköze.

- A játék a gyermek olyan tevékenységformája, melyet örömszerzés kísér és magáért a tevékenységért folytat.
- Gyermkeink a játékon keresztül ismerkednek a világgal a valósággal, eközben szereznek tapasztalatokat környezetükről.

- A játék személyiségfejlesztő hatását meghatározzák azok az érzelmek, melyek a játékot kiváltják és megjelennek a játéktevékenység folyamatában. A játék öröme növeli a fejlesztő hatásokat, ezáltal válik a játék az érzelmi nevelés színterévé.
- Játékukban megjelenik a felnőttek világának utánzása, eközben tanulják meg a viselkedési formákat, elkezdődik erkölcsi magatartásuk kialakulása.
- A játékban nagy szerepe van a társas kapcsolatoknak, a gyermek-gyermek és a gyermek - felnőtt kapcsolatnak, főként a szerepjátékban fejlődnek társas kapcsolataik
- Pedagógiai programunkban a gyermekek szabad, spontán játéka dominál.
- Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő csoportléggkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsanak a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz (drámajátékhoz), konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- A napirendben megfelelő szerepet kap a gyermekek szabad játéktevékenysége a csoportszobában és az udvari játékban egyaránt.
- Alkotó kedvű légkört teremtve a játékban fejlődik leginkább a gyermekek kreativitása.
- Óvodapedagógusaink a csoportszobákat úgy rendezik be, hogy legyen állandó és variálható helye az úgynevezett játék „kuckóknak”.
- Környezeti nevelésünk fontos eleme a természetsarok, amelynek gyűjteményét évszakoknak megfelelően változtatjuk. Kiemelt fontosságúnak érezzük a természet kincseivel való játékokat.
- Játék keretében a kisgyermek ismerkednek természeti anyagokkal ill. „természettudományos” megfigyeléseket végeznek (pl.csíráztatás játék). Fontos hangsúlyozni, hogy óvodapedagógusaink tudják, hogy ebben az életkorban nem a természeti jelenségek tudományos magyarázata a fontos, hanem sokkal inkább maga a felfedező, cselekvő tevékenység és a játék.
- A játékeszközök kiválasztásánál óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy sok praktikus, félkész játékot szerezzenek be (pl.textiliák, fonalak, más természetes anyagok), melyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek fantáziáját, manuális képességeit és kreativitását.
- Az egyes korosztályoknak eltérő mennyiségű és fajtájú játékeszközt biztosítunk.
- Az udvari játékhoz zömmel a gyermekek nagy mozgásigényét kielégítő természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő eszközöket (pl.fá- játékokra, mászókékre) biztosítunk. Az udvar folyamatos fejlesztése kiemelt feladatunk.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek képesek több napon keresztül zajló játéktevékenységben részt venni.
- Játékukban dominánsan megjelenik a szerepjáték
- Az ismert meséket önálló kezdeményezésük által eldramatizálják, elbábozzák
- Építkezésekre jellemző, hogy bonyolult és fantázia dús
- A szabály játékok alkalmával a szabályok betartására és betartatására törekszenek.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda szokás szabályrendszerének elemei
- Interakciójuk, gazdag, kulturált és érthető

Verselés, mesélés, dramatikus játékok

A tevékenység célja a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikus csodákkal teli meseélmények által, a versek zeneiségével és rímeivel.

- A gyermekek érzelmi biztonságának és az anyanyelvi nevelésének legfontosabb színtere a többnyire játékos mozdulatokkal kísért mondókák, dúdoló, versek. A ritmus - mozdulat egysége a gyermeknek közvetlen érzelmi-érzéki élményt ad.
- Az óvodapedagógusok a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből választanak. A felhasznált irodalmi anyagokat az óvodapedagógusok módszertani tudatossággal válogatják, óvodai programunk megvalósításához kapcsolódó kötelező/ajánlott szakirodalom jegyzék alapján, mert csak a művészi értékű irodalmi alkotás biztosítja a gyermek számára az esztétikai élményt.
- A napirendben is kiemelt helye van a mesélésnek. Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő hangulatot és nyugodt körülményeket teremtsenek a mindennapi meséléshez.
- A mese megfelel a kisgyermek szemléletmódjának, világképének. Feloldást és megoldást kínál szorongásaira a hallott és eljátszott mese.
- A mesehallgatáskor a gyermek a mesélővel személyes kapcsolatban, biztonságban érzi magát, a játéktevékenységhez hasonlóan elengedhetetlen intim állapotában, eleven belső képvilágot jelenít meg.
- A már jól ismert, megszeretett meséket a gyermekek szerepekre osztják az óvodapedagógusok segítségével és eljátszzák. A mese-dramatizációkhoz szükséges jelmezeket, kellékeket közösen készítik el, felhasználják hozzá a csoportban összegyűjtött régi öltözeteket, kalapokat, kendőket stb. A drámajátékokat először az óvodapedagógusok kezdeményezik, majd a gyermekek ötleteikkel gazdagítják és beépítik mindennapi játékukba.
- A mese-dramatizációkat a nagyobbak eljátszzák a kisebbeknek, szüleiknek közös ünnepek, rendezvények alkalmával. A mindennapi meséléshez kapcsolódnak a drámajátékok, melyek, egyrészt, mint meseindíttatású játékok jelennek meg. (Ez a mesék kreatív feldolgozását, továbbgondolását, előzményük eljátszását stb. jelenti.) Másrészt, a drámajátékokat, mint kreatív képességfejlesztő játékokat alkalmazzuk a tehetséggondozás és a fejlődés elősegítésére. (Fejlesztik a gyermekek értelmi képességeit: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kommunikáció.)
- A mindennapi meséléshez, mondókázáshoz és verseléshez szorosan kapcsolódnak a gyermekek bábjátékai. A hallott meséket és az általuk kitalált történeteket, meséket, elbábozzák társaiknak. A bábjátékhoz közösen készítenek bábokat a felnőttekkel, vagy a kész bábokat használják fel.
- Programunkban lehetőséget teremtünk a gyermekek saját vers- és mesealkotására, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására.

A drámajátékok fejlesztő hatásai

- Fokozzák a közösségért, a közösségben tevékenykedő gyermek aktivitását.
- Segít a gyermeknek önmaga és a világ jobb megismerésében.
- Serkenti a rugalmas gondolkodást, az alkotó képességet.
- A gyermekek időérzékét, térbeli tájékozódását fejleszti
- Beszédképességük tisztaságát, kommunikációs képességeinek kifejező voltát segíti elő mindkét nyelven.
- Szókincsüket bővíti.
- Ellensúlyozhatja a tömegkommunikációs eszközök okozta passzivitást, és a lakótelepi környezetből adódó, kevés kommunikációs lehetőséget biztosító létformát.
- Gazdagítja a gyermekek játékkultúráját, kreativitását.

Beszélgetések

- Az anyanyelvi nevelést és kommunikáció-fejlesztését szolgálják a napirendben szereplő beszélgetések, amikor a gyermekek csoportos, szervezett formában megbeszélhetik társaikkal és a felnőttekkel az őket foglalkoztató időszerű kérdéseket, beszámolhatnak a velük történt eseményekről, stb.

- Ezek az alkalmak segítenek a gyermekek toleranciájának kifejlesztésében, az egymásra figyelés a másik meghallgatásának képességének kialakulásában.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek a mindennapi tevékenységeik alkalmával szívesen ismételtetik a mondókákat, verseket, rigmusokat
- Várják, igénylik a mesehallgatást
- Szívesen mesélnek, dramatizálnak, báboznak a kisebbeknek és önmaguk szórakoztatására
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-7 verset, 15-20 mesét
- Tudnak meséket, történeteket, (verseket) kitalálni és azt mozgással megjeleníteni

Mozgás

A tevékenység célja a gyermekek harmonikus mozgásának, testi képességeinek szabad kibontakoztatása, játékos formában. Célunk továbbá a gyermekek térbeli tájékozódó képességeinek, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.

- Programunk mozgásos tevékenységeiben együttesen érvényesül a rugalmasság és a kötöttség.
- Programunk szervez része a vízhez szoktató szervezett mozgásos tevékenység.
- A heti-rendben egy nap kötött formában szervezünk kiemelt mozgásos tevékenységet.
- Mindennap szervezünk mozgásos játékokat, melybe a láb- és testtartást javító torna elemeit prevenció és korrekció jelleggel építjük be.
- Az ismertetett mozgáslehetőségeken túl a csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, túrázások, séták, a közelebbi és távolabbi környezetben is.
- A mindennapi mozgás során, a mozgásos játékok szervezésében az óvoda épületét körülvevő nagy füves udvar kínálta lehetőségeket a gyermekek edzésében maximálisan kihasználjuk.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.
- Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében szervezett „Testnevelés a XXI. században” című 60 órás továbbképzésen megszerzett tudást intézményünk az alábbiak szerint alkalmazza a pedagógiai tevékenység során:

Intézményünkben fontosnak tartjuk, hogy a pedagógusok megismerjék a korszerű óvodai mozgásfejlesztés alapelveit és tudják azokat alkalmazni mindennapjaikban. A továbbképzésen szerzett ismeretek alapján új alapokra helyezzük a testnevelés foglalkozások szervezését és vezetését.

A mindennapos testnevelést legalább napi 25-30 percben a szabad mozgásban való örömteli játékkal valósítjuk meg.

Feladatunk:

- *a korszerű, fejlődésközpontú, egészségorientált testnevelési szemlélettel foglalkozások szervezése és vezetése*
- *néptánc bevonása a testnevelésbe*
- *a testnevelés foglalkozásokon is alkalmazható relaxációs technikák alkalmazása a gyermekek testi, lelki és szellemi egészsége érdekében*
- *a foglalkozásokon valósuljon meg a differenciálás a gyermekek fejlettségének megfelelően*
- *a mozgásos játékokat a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítani és fejlődésközpontúvá alakítani*
- *pontos foglalkozásszervezés: a várakozási idő kiszűrése*
- *a közös játékok előnyben részesítése a versenyjátékokkal szemben (ne legyen a játékok során kieső, vesztes, utolsó)*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen mozognak, kitartóak a mozgásos játékokban
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni
- Szeretik a szervezett mozgásos tevékenységeket
- Szeretnek futni
- A gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik
- Képesek kreatív mozgásformákat kitalálni
- Képesek labdát pattogtatni, vezetni
- Képesek célba dobni, egykezes felső dobással
- Az ugrásokat talajérkezéskor fékezni tudják

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja, a gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése; a gyermekek tér- forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

- Programunkban a vizuális látásmód fejlesztésére, az önkifejezési mód megtalálására naponta nyílik lehetőség a mindennapi komplex tevékenységekben, a csoportszobában és az udvari játék során is.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
- A vizuális kommunikációt fontosnak tartjuk.
- A vizuális kifejezési forma tervezett témáját az évszakok és az ünnepek befolyásolják, valamint a spontán adódó lehetőségeket is kihasználjuk.
- A csoportszobában viszonylag nyugodt "kuckókat" alakítunk ki, ahol a gyermekek a különböző eszközöket önállóan elővehetik és használhatják.
- Programunkban a gyermekek manuális tevékenységei komplex formában jelennek meg a zenével, dallal, mesével, verssel, mondókával a környező világ megismerésével.
- A vizuális tevékenységekben (pl. rajzolás, festés, gyurmázás barkácsolás, tépés, szövés, fonás, vágás, ragasztás stb.) olyan játékos tevékenység, melyben nem a produktum, hanem a tevékenység öröme a cél.
- A vizuális nevelés a kreativitás, az alkotó képesség megnyilvánulásának egyik fontos eszköze.

- Az óvoda épületét és a csoportszobákat gyermekek által készített rajzzal, plasztikai alkotással díszítjük. (pl. OVI- Galéria)
- Fontos, hogy a csoportszobák környezetükkel hozzájáruljanak a gyermekek esztétikai ízlésformálásához, ezért a díszítésükben természetes anyagokat használunk fel, melyek követik az évszakok és az ünnepek hangulati változásait.
- Az óvodapedagógusok feladata változatos kifejezési technikák alapelemeivel és eljárásaival való megismertetése és a feltételek megteremtése, képességeinek legteljesebb kibontakoztatása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg az élményeiket, fantáziájukat
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, színek variálása.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek
- A téralkotásban, építésben közösen vesznek részt
- Rácsodálkoznak a szép látványára, szeretnek gyönyörködni benne
- Az alkotásokról beszélni tudnak
- Önálló és csoportosan készítenek ajándékokat, kellékeket, játékokat stb....

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés célja a közös együttjátszás a közös éneklés örömeinek megszerettetése és megéreztetése, ezáltal fejlődik a gyermekek zenei ízlése esztétikai fogékonysága.

- A zenei nevelésre a nap bármely során lehetőség nyílik a különféle tevékenységekhez kapcsolva, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A játékdalokhoz, mondókákhoz természetes módon társul a zenei képességek fejlesztése, zenei ritmusérzék / metrum, ütem, ritmus, tempóérzék / zenei hallás / tiszta éneklés, dinamikai és hangszín érzék / zenei emlékező és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék.
- A csoportszobák polcain játékként helyezzük el a különféle ritmus hangszereket, hogy a gyermekek a nap bármely szakában kezdeményezhessék a ritmussal kísért éneklést. (természetes anyagokból készített ritmushangszerek)
- A zenehallgatásnál mind az élőzene mind a művészi értékkel bíró gépzene is helyet kap.
- Programunkban az óvodapedagógusok a gyermekekkel közösen variálják az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű tánclépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával a gyermekek követni tudnak. (táncház)
- A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.
- A gyermektánc a felfogásunkban a néptánc figurákkal való szabad mozgás örömét jelenti, oly módon, hogy minden táncos alkalom az együttes mozgás örömét adja a gyermekek számára.
- A gyermekek minél tisztább éneklését az óvodapedagógusok mindennapi énekelgetésükkel segítik elő.
- Az énekre, énekes játékokra, zenehallgatásra minden nap a komplex tevékenységekben nyílik lehetőség.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, táncokat
- A gyermekek gátlások nélkül, örömmel szeretnek énekelni
- Élvezik a zenehallgatást

- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat
- Tudnak, ritmus, mozgást utánozni és rögtönözni
- Érzik az egyenletes löktetést és a dallamok ritmusát

A külső világ tevékeny megismerése

A programunk célja a szűkebb és tágabb környezet felfedezése, melynek során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyt alakítanak ki a természeti, emberi és tárgyi világ értékeivel. Környezeti nevelésünk célja a környezethez kapcsolódó értékek megismerése mellett a globális és helyi környezeti problémákra való figyelemfelhívás is.

- Olyan környezettudatos szokás- és értékrendszer kialakítására törekszünk, amelyek alapvetően meghatározzák és befolyásolják a leendő felnőtt gondolkodás-és életmódját. (pl. Újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, energia takarékoság, természeti értékein megóvása)
- Környezeti nevelésünknek is két tartópillére a játék és a tapasztalás, kísérletezés
- Feladatunk, hogy elősegítsük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás megalapozására, alakítására.
- Kirándulásaink segítik környezetünk szűkebb és tágabb megismerést.
- A közlekedésről saját tapasztalataik útján szereznek a gyermekek ismereteket (pl. utazás tömegközlekedési eszközökkel: autóbusz, villamos, metró).
- A gyalogos közlekedésről a szűkebb és tágabb környezetben tett séták alkalmával van módjuk ismereteket szerezni.
- A községünk adta intézményi lehetőségek programba épülő kihasználása (pl. könyvtár)
- Az óvodánk közelében található gyógyszertár, zöldséges, posta stb. látogatása, melynek során az emberek mindennapi munkáját ismerhetik meg a gyermekek.

Az óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik.

- A helyi pedagógiai programunk a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket tartalmaz a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel.
- A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
- Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)
- A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.
- Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb.)

- Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.
- Óvodánk kapcsolódik a települési, a tágabb környezeti színterek hagyományaihoz. (természet-ünnepek, egészségi jeles napok, madar-fák napja, a víz világnapja).
- Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villany! Zárd el a csapot! ne folyasd a vizet feleslegesen!)
- Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot, Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékoság a praktikuság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.
- A gyerekek által használt eszközöket vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.
- Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényvel, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”. A gyermekek a munka tevékenységen belül növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el, az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.
- Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.
- A gyermekek kertgondozáshoz kerti szerszámokat használnak.
- Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékanak. Udvari árnyékolók és ivókút illetve a folyamatos vízvívási lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhoz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.
- Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz rendelkezésre áll.
- A levegő illatosítására gyógynövények használjuk. (nem használunk hajtógázos légillatosítókat).
- A szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag stb.), kivéve a veszélyes hulladékokat (pl. elem, olajos palack stb.).
- A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.
- Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, a papír beszerzésekor az újra papír vásárlására törekszünk.

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében szervezett „Korszerű szemlélet az óvodai környezeti nevelésben” című 30 órás megszerzett tudást intézményünk az alábbiak szerint alkalmazza a pedagógiai tevékenység során:

Feladatunk életszerű, játékos szituációk teremtése. Differenciált fejlesztés feltételeinek a megteremtése. Alkalmoszerű és folyamatos megfigyelések a természetben, ezen belül gyűjtések és kísérletek végzése, játék és munka kínálta lehetőségek, szervezett foglalkozások.

Óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik. A pedagógiai programunkban kidolgozott és intézményünkben alkalmazott környezeti nevelésben kiemelten a takarékosagra, az újrahasznosítás fontosságára, komposztálásra, szelektív hulladékgyűjtésre neveljük a gyermekeket. A csoportok a rendelkezésükre álló kertrészekben növényt termesztnek, illetve a csoportokban állatot tartanak (pl. csiga, béka)

A pedagógiai programunkba beépítjük a természet adta jeles napokat:

- **szeptember 22: Takarítási Világnap** (gyermekkel csoportszobában, illetve az udvaron szervezhető közös takarítási tevékenység)
- **október 04: Állatok Napja** (látogatás szervezése az Aggostyáni Ökofaluba, vagy az erdőszettel közös szervezésben állatetetés)
- **október 10: Madarak Napja** (a szülőkkel együtt madáretetők készítése és kihelyezése)
- **április 18: Műemlékvédelmi világnap** (helyi műemlékek felkeresése)
- **június 05: Környezetvédelmi Világnap** (bicikli és rollerverseny szervezése)

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbéli, tér-és síkbeli szemléletének alakítása valósul meg.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célunk:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikorcsoportos szervezéssel.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek:***A számfogalom előkészítése, megalapozása***

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód a párosításra, számlálásra, a több, a kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
- Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- Játékos szituációkban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően a 6-10-ig számkörben mozogjon.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játszanak sokat a tükörrel.
- Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.
- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetőek. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek tudják lakcímüket, szülei nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét
- Tudják születési helyüket és idejüket
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat
- A gyermekek ismerik a szűkebb környezetük értékeit, műalkotásokat
- Ismernek több a háziállatot, vadállatot, madarat, bogarat
l ismernek néhány környezetükben előforduló növényt és azok gondozását
- Ismerik a közlekedési eszközöket. Gyakorlatot szereztek az elemi közlekedési szabályok betartásában
- Ismerik a környezet megóvásának legfontosabb szabályait (pl. elzárják a vízcsapot, hogy feleslegesen ne folyjék a víz, ismerik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait, ismerik, hogy szemétből is lehet valamit készíteni stb..)
- Tudnak legalább 10-ig számolni, össze tudják a tárgyakat hasonlítani mennyiség, nagyság, szín és forma szerint
- Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb....
- Helyesen használják a névutókat.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető síkformákat felismerik, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).

- Tapasztalatuk van a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.
- Ismerik a jobbra-balra irányokat értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, mellé, közé stb..)

Munka jellegű tevékenységek

Nevelési programunkban a tevékenység célja, a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait.

- A munka jellegű tevékenységeket az élet velejárájának, tapasztalatszerzésnek és a környezetük megismerésének tekintjük.
- Olyan munkavégzéshez szükséges képességek alakítására adunk lehetőséget, mint rendszeresség köteleesség illetve feladattudat, kitartás, stb.
- A „meg tudom csinálni!” érzése önbizalmát növeli, pozitív énképét erősíti, reális önismeretét alakítja gyermekeinknek.
- A játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató munka, és munka jellegű játékos tevékenységek, elsősorban a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálást és az élethelyzetekben való közös együttműködést, a folyamatos megbízások rendszerét jelentik. Örömforrásként sikerélményhez juttatja a gyermekeket, egyre önállóbbak, magabiztosabbak lesznek.
- Minden munka jellegű tevékenységnél fontos, hogy a közösen végzett munka igazi élményt nyújtson.
- A munka jellegű tevékenységek a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának fontos pedagógiai eszköze, a gyermekek saját és mások elismerésére nevelésének egyik formája.
- Az óvodapedagógus értékelése legyen buzdító, mindig megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.
- Nagyon fontos a jó szervezés, hogy a gyermekek egyéni képességeikhez igazodó munkamegosztásban vehessenek részt a közös munkában, melyben az óvodapedagógus is közreműködik.
- Az óvodapedagógus adjon lehetőséget az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítésére, az elvállalt naposi vagy egyéb munkákra, a környezet-, a növény- és állatgondozásra.

A munkafajták helyszínei:	A munkafajták lehetőségei
Épületen belül:	pl. terítés, rendrakás az étkezőben, játékok helyrerakása a csoportszobában, csoportszoba díszítése, sepregetés, teremrendezés: szükség esetén székek, asztalok, szőnyegek átrendezésében való segítségnyújtás ágynemű összehajtogatása délutáni pihenő után rendrakás a mosdóban, törölközők, poharak helyre tétele rendrakás az öltözőben, cipők helyre tétele, ruhák fogásra akasztása
Épületen kívül:	pl. virágöntözés, ültetés, sepregetés, száraz falevelek összehordása, szabadtéri játékeszközök helyére hordása, lenyírt fű összeszedésében való segítség.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek a közösségben dolgozni
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik
- Munkavégzésükben az önállóságra törekszenek
- Szívesen vállalnak egyéni megbízásokat
- Szívesen vesznek részt a növény vagy állatgondozásban

Tanulás

Az óvodai nevelési gyakorlatunkban a tanulás folyamatos, melynek színtere a komplex játékba integrált tevékenység.

Pedagógiai programunkban a tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

- Óvodapedagógusaink a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Helyi pedagógiai programunk felfogásmódja, hogy a tanulást folyamatosan utánzásos, spontán és részben irányított ismeretszerzéseként értelmezi. Ez az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, séták alkalmával, az óvodapedagógusok által kezdeményezett játékos komplex tevékenységekben valósul meg.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő részvétele, aktivitása, közvetlen tapasztalatszerzése az egyes tevékenységekben.
- A tanulás lehetséges formái programunkban játékba ágyazott komplex tevékenységekben valósulnak meg, oly módon, hogy a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozásokat tervezünk és szervezünk.

Módjai

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítik a gyermekek személyiségének teljes kibontakozását!

XI. DIFFERENCIÁLÁS, INKLUZIÓ, INTEGRÁCIÓ

A differenciálás

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon bontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmóniát eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében szervezett „Differenciálás, viselkedésrendezés az óvodában” című 30 órás továbbképzésen megszerzett tudást intézményünk az alábbiak szerint alkalmazza a pedagógiai tevékenység során:

Feladatunk, hogy a tevékenységeket úgy szervezzük, hogy mikro csoportos, választható tevékenységek domináljanak (kooperatív tanulás). A gyermekek több (pl.3) különböző tevékenység közül választhassanak saját fejlettségüknek megfelelően.

A tevékenységek szervezésekor figyelembe kell venni:

- *minden gyermek egyéni fejlődésbeli különbségeit*
- *sok tapasztalás, tevékenységben történő tanulás valósuljon meg*
- *életszerű helyzetekben történő gyakorlati alkalmazás*
- *játékos feladatok*
- *figyelembe kell venni a nemzetiségi óvodai nevelés irányelvét, az SNI gyermekek nevelésének irányelvét*
- *az iskolaérettség: szülőnek és a pedagógusnak meg kell egyeznie, ha nem egyezik meg a véleményük, szakembert kell bevonni, akik a rész képességek állapotának felmérését elvégzik és segítenek a döntésben.*

Inklúzió

Nevelésünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

Integráció

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez vezető

utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.

Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás a

kiemelt figyelmet igénylő gyermek

a)

különleges bánásmódot igénylő gyermek

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- sajátos nevelési igényű gyermek

b)

a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

estében.

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyerek fejleszhető.
- gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

A gyerekek képességstruktúrájuk bizonyos területén, egy bizonyos szinten állnak, de lehet, hogy egy másik területen már más szintű fejlettséget mutatnak. A szintek belső tartalmát állandónak tekintjük, de a szintek és a gyerekek egymáshoz rendelését nem.

Pedagógiai programunkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése több irányban történik:

- Folyamatban van a tevékenységorientált fejlesztés, gazdagító programok által (pl. zene-ovi, néptánc, vizuális nevelés, néphagyomány-ápolás) Bevezetése a 2013/14 nevelési év második felében
- A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.
- A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichológus, logopédus) útmutatásait.
- Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe, oly módon, hogy a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integrálja.

A migrációs populáció integrációja

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan készségek fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális készségek (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében

- A család a szocializáció első színtere.
- Erősítsük családi nevelést.
- A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolat alakítunk ki a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

XII. AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A NEVELŐMUNKÁT KÖZVETLENÜL ELŐSEGÍTŐ DAJKA ÉS PEDAGÓGIAI ASSZISZTENS EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az óvodában a nevelés eredményességéhez a dajka, pedagógiai asszisztens munkája is hozzátartozik. Célunk az óvodapedagógus és a nevelőmunkát közvetlenül segítő munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében és a dajkák és pedagógiai asszisztensek nevelőpartneri munkájának kiemelése.

Programunkban konkrétan körülhatároljuk azokat a feladatokat, amelyeknél számíthatunk, a segítségükre egyértelművé tesszük a számukra, hogy mely pedagógiai kérdésekben van véleményezési, mely pedagógiai kérdésekben van döntési jogkörük.

A dajka, pedagógiai asszisztens kompetens szerepköri feladatai

- Az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése.
- A gyerekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket.
- Segítse a gyerekek tevékenységét, támogassa az önállóságukat.
- Válgasson igényükre a rendszeres, folyamatos továbbképzésen való részvétel.
- A továbbképzéseik anyagát alapvető mentálhigiénés ismeretekkel, önismereti, személyiségfejlesztő elemekkel bővítsük.

XIII. A PROGRAM TERVEZÉSE

A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok:

1. A vezető éves pedagógiai munkaterve, mely összefűzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.
2. Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik.
3. Tervezés 1 évre: tevékenységek tartalmához szükséges anyagot tartalmazza.
4. Tervezés 3 hónapra: játék, munka, közösségi élet.
5. Tervezés 10 napos ciklusokban: Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
6. Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvoda gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

- a) a gyermek anamnézisének,
- b) a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat és félévente fejlesztési tervet készítünk.

Elkészítjük a gyermekek portfólióját, amely tartalmáról a szülőt tájékoztatjuk.

7. Óvodai nevelési programot életkor szerint szervezett óvodai csoportokban valósítjuk meg.

8. Az 5.-6-7. életévüket betöltött gyermekek esetében DIFER mérést végzünk

9. A csoportnapló tartalma

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

10. A csoportnapló tartalma

- a) a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- b) a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- c) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- d) a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,

- e) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- f) nevelési éven belüli időszakonként
 - fa) a nevelési feladatokat,
 - fb) a szervezési feladatokat,
 - fc) a tervezett programokat és azok időpontjait,
 - fd) a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
 - fe) az értékeléseket,
- g) a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt,
- h) a feljegyzést a csoport életéről.

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében szervezett „Mérés – értékelés alapismeretek az óvodában” című 30 órás továbbképzésen megszerzett tudást intézményünk az alábbiak szerint alkalmazza a pedagógiai tevékenység során:

Intézményünkben minden csoportban alkalmazzuk a családlátogatást elsősorban az újonnan érkező gyermekek felvétele előtt, illetve amennyiben a gyermek viselkedése miatt indokoltá válik. A családlátogatás tényét a csoportnaplóban fel kell tüntetni.

Minden gyermek vonatkozásában bevezetjük az elektronikusan vezetett, egységes, egyéni fejlesztési naplót, melyben rögzítjük a gyermek bemeneteli állapotát, a fejlődését, valamint a mérési eredményeket. Az óvodás gyermek fejlődésének megismerése, nyomon követésének, értékelésének eljárásrendje, valamint az egyéni fejlesztési napló nyomtatvány a pedagógiai program mellékletét képezi.

Feladatunk a gyermekek egyéni fejlődési naplójának naprakész vezetése. Pedagógusaink a fejlesztési napló alapján tájékoztatják a szülőket gyermekük fejlődéséről.

Nagycsoportosoknál az iskolaérettség megállapítása január, február hónapban a gyermekek fejlődési naplója alapján történik. Amennyiben a szülő és az óvodapedagógus nem ért egyet a gyermek iskolaérettségével kapcsolatban, a szülő beleegyezésével az óvoda a nevelési tanácsadó segítségét kéri.

XIV. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az

együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

1. Szervezési feladatok

- 1.1. Integrációt elősegítő csoportalakítás
- 1.3. Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- 1.4. A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

2. Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

3. Pedagógiai munka kiemelt területei

- 3.1. Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- 3.2. Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- 3.3. Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- 3.4. Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- 3.5. Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- 3.6. Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkal való partneri együttműködés módszerei)

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység

- 4.1. Egészségügyi szűrővizsgálat javasolása szükség esetén (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- 4.2. Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- 4.3. Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)
- 4.4. A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

- 5.1. Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- 5.2. Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)

6. Óvoda-iskola átmenet támogatása

- 6.1. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia túrás, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- 6.2. Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- 6.4. A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

7. Szülőkkal való kapcsolattartás, együttműködés

- 7.1. Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- 7.2. A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása

- 7.3. Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)
- 7.4. Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- 7.5. Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (farsang, karácsony, anyák napja, apák napja)

8. Intézményi önértékelés, eredményesség

- 8.1. Intézményi önértékelés készítése
- 8.2. Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, DIFER mérésnél a hozzáadott érték, iskolakezdés megfelelő időben az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében szervezett „Mérés – értékelés alapismeretek az óvodában” című 30 órás továbbképzésen megszerzett tudást intézményünk az alábbiak szerint alkalmazza a pedagógiai tevékenység során:

A nevelési év végén a pedagógusok értékelik a csoportjuk tevékenységét. A betervezett tevékenységekhez képest mi valósult meg? Az értékelések alapján határozzuk meg a csoportok következő nevelési évének feladatait, kiemelt fejlesztési területeket.

A nevelési év végén a nevelőtestület értékeli az elmúlt év munkáját, eredményeit, javaslatot tesz a következő évre.

Az intézmény munkájának értékelésére munkacsoportot hozunk létre. A csoport feladta, a belső önértékelési rendszer működtetése. (pl. értékeljük, hogy a gyermekek mely tevékenységben érzik jól magukat; milyen a szülők elégedettsége a csoportban folyó pedagógiai munkáról, az óvoda működéséről, a program megvalósulásáról, továbbá milyen a munkatársak kapcsolata egymással, a gyermekkel, a szülővel stb. A mérési eredmények figyelembe vételével a nevelőtestület a nevelési év végén intézkedési tervet készít, amelyben meghatározza a következő nevelési év fejlesztendő feladatait.

9. Várható hatások, eredmények

- 9.1. A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.
- 9.2. A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- 9.3. Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében szervezett „Tehetségfelismerés, és tehetség projekt kidolgozása az óvodában” című 30 órás továbbképzésen megszerzett tudást intézményünk az alábbiak szerint alkalmazza a pedagógiai tevékenység során:

Pedagógusaink gyakorlati munkájuk során azt tartják a legfontosabbnak, hogy fel kell térképezni az egyes gyermekek esetében, hogy ki miben lehet tehetségigéret. A tehetségfejlesztést kiemelt feladatunknak tekintjük.

A pedagógusok feladata felismerni az óvodáskori tehetséggondozás életkorhoz igazodó jellemzőit. Amennyiben a pedagógus felismeri a gyermek tehetségét, a módszertani

ismeretek birtokában el kell készítenie a tehetséges gyermekekre vonatkozó tehetségprojektet. Az intézményünkben a tehetséget gondozó pedagógus a tapasztalatcsere érdekében az elkészült projekteket bemutatja a kollégáinak. A pedagógusok a tehetséggondozás során is alkalmazzák a korszerű pszichológiai és pedagógiai módszereket.

Pedagógiai programunkban fontos elem, hogy a délutáni tevékenységsszervezés során „tehetségműhelyeket” szervezünk a gyermekek részére, melyek az alábbi területekre irányulnak: gyermektánc, mozgás, barkácsolás.

XV. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- a) az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- b) az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- c) a teljesítmények értékelésénél
- b) az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- c) a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- d) az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

XVI. JÓ GYAKORLAT – „Kötetlenül, komplexen, naponta, mesével”

A TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0050 pályázat keretében „Kötetlenül, komplexen, naponta, mesével” című Jó gyakorlat projektgazdája az esztergomi Angyalkert Óvoda.

Pedagógiai programunkba beépítettük a Jó gyakorlat komplex nevelő, fejlesztő tevékenységének céljait:

- *minden gyermek önmagához képest egyéni és eltérő ütemben fejlődjön, az intézmény szokás és szabályrendszerének kereti között úgy, hogy ennek eredményeképpen 3-4 óvodai év hatására alkalmassá váljon az iskolai élet megkezdésére*
- *harmonikus és sokoldalú személyiségfejlődés*
- *SNI gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése*

Elhivatottságunk, hogy a családi nevelést kiegészítve, derűs, boldog gyermekeket neveljünk, akik személyiségük kibontakoztatása közben örömeiket lelik óvodánk nevelési rendszerében.

XVII. FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

Óvodai nevelés országos alapprogramja	A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel	Szolnok 1997
Nagy Jenőné: Óvodatükör	Szolnok 2001
Mérei Ferenc - Binét Ágnes: Gyermeklélektan	Bp. Gondolat 1975
Dr. Kovács György- Dr. Bakosi Éva: Játék az óvodában	Debrecen 1995

XVIII. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ KÖTELEZŐ SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

Gyermekirodalmi szöveggyűjtemény	
Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában	Eötvös József Kk. 2001
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában	Zeneműkiadó 1982
Forrai Katalin: Ének az óvodában	Editio Musica 1993
DIFER Programcsomag – Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer 4-8 évesek számára	Mozaik Kiadó 2004.

XIX. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

Mészáros Vincéné: Óvodai bábjátékok	Tankönyvkiadó 1982
Dr. Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában	Okker 2003
Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk	Okker2001
Antal Judit: Mentálhigiéné az óvodában	Barbori BT. 2008
Gabnai Katalin: Drámajátékok	Helikon 2005
N.Kollár Katalin - Szabó Éva: Pszichológia Pedagógusoknak	Osiris Kiadó 2004
Michael Cole - Sheila R. Cole Fejlődéslélektan	Osiris 2006
Atkinson - Hilgard: Pszichológia	Osiris 2006
Dr. Balázsné Szűcs Judit A gyermekközpontú vizuális nevelés	SZORT Bt. 2005
Montágh Imre: Tiszta beszéd	Holnap Kiadó Kft. 2006
Tóth Erika Katalin: Szó-beszéd Beszédjavító mondókák	Móra könyvkiadó 2011
Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban	Okker 1999
Zsámboki Károlyné-Horváthné Szigligeti Adél: Matematika kézzel, fejjel, szívvel	Okker 2008
Farmosi István: Mozgásfejlődés	Dialóg Campus 2002

Pappné Gazdag Zsuzsanna: Újabb utánzó gyakorlatok - Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok	Flaccus Kiadó 2005
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A babzsák	Flaccus Kiadó 2008
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A karika	Flaccus Kiadó 2007
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Sokmozgásos testnevelési játékok - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2001
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Kondicionális képességek fejlesztése és mérése - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2004
Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata	Az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata, Budapest 2003
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt van az ősz, elmúlt a nyár, kelepel a gólyamadár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Esik a hó, fúj a szél, varjú károg, itt a tél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2011
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt a tavasz, fut a tél, kis méhecske döngicsél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Mosolyog a napsugár, madár dalol, itt a nyár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2011
Bihariné Dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Labanc Györgyi: Környezetkultúra az óvodában	Magyar Szakképzési Társaság, Budapest 2005
Természetismeret az óvodapedagógus szak hallgatóinak	ELTE Tanító. és Óvóképző Főiskolai Kar jegyzete Budapest 2006
Környezeti nevelés az erdőben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2006
Komposztálás az iskolakertben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2000
Franz Lohri és Astrid Schwyter: Találkozunk az erdőben! Erdőpedagógia	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2004
Porkolábné Dr. Balogh Katalin, Dr. Balázsné Szűcs Judit, Szatzné Gregorits Anna: Komplex prevenció óvodai program – kudarc nélkül az iskolában	Trefort Kiadó Bp. 2004.
Dr. Szivák Judit: Minőség az óvodában	OKKER Kiadó 2001
Dr. Dorothy Eion Kreatív gyermek	Alexandra 2002

XX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program érvényességi ideje:

A nevelőtestület kelt határozata alapján

HATÁROZATLAN IDŐRE SZÓL.

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

1. Az óvodába járó gyermekek szocio-kulturális környezete nagymértékben megváltozik.
2. A program bevalásának eredményvizsgálatai szükségessé teszik a program módosítását.
3. A mindenkorai törvényi előírások megváltozása.

Előírás a programmódosítás kezdeményezésére:

- A nevelőtestület 50 %+1 fő írásbeli előterjesztést tesz az óvoda vezetőségének
- A nevelőtestület határozatba foglalja a programban végrehajtott módosításokat.

XXI. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Százszorszép Kétnyelvű Óvoda, Bölcsőde nevelőtestülete: %-os arányban, a 2014..... kelt nevelőtestületi határozata alapján, a Százszorszép Kétnyelvű Óvoda, Bölcsőde Pedagógiai Programját elfogadta.

Kelt:, 2014..

PH

A Százszorszép Kétnyelvű Óvoda, Bölcsőde Pedagógiai Programját az intézmény vezetője jóváhagyta.

Kelt:....., 2014..

.....
óvodavezető aláírása

PH

A Százszorszép Kétnyelvű Óvoda, Bölcsőde pedagógiai programjával a fenntartó, Süttő Község Önkormányzata egyetért.

Kelt:, 2014..

.....
fenntartó aláírása

PH

A Százszorszép Kétnyelvű Óvoda, Bölcsőde irattárábaniktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a szülők megismerték és véleményezték a Százszorszép Kétnyelvű Óvoda, Bölcsőde Pedagógiai Programját.

A TÁMOP-3.1.11-12/2-2012-0050 „Óvodafejlesztés a Süttöi óvodában” című projekt keretében megszerzett korszerű módszertani ismeretek beépítésre kerültek a pedagógiai programba.

A beépített szövegrészeket Times New Roman 12-es fekete ferde dőltbetűs szerkesztéssel jelöltük

1. Tehetségfelismerés és tehetségprojekt kidolgozása az óvodában
Alapítási engedély száma: 100 004/273/2011
2. Differenciálás, viselkedésrendezés az óvodában
Alapítási engedély száma: 957/47/2013
3. Mérés-értékelési alapismeretek az óvodában
Alapítási engedély száma: 957/54/2013
4. Cselekvő, felfedező tevékenység szervezésének módszertana az óvodában
Alapítási engedély szám: 957/61/2013
5. Korszerű szemlélet az óvodai környezeti nevelésben
Alapítási engedély száma: 957/85/2013
6. Új törekvések a pedagógus gyermek- és ifjúságvédelmi valamint a családtámogatási feladatainak ellátásában
Alapítási engedély száma: 100 004/265/2011
7. Testnevelés a 21. században
Alapítási engedély száma: 100 004/266/2011
8. Mentálhigiénés szemléletmód és technikák érvényesítése a pedagógus kompetenciájában
Alapítási engedély száma: 100 004/283/2011
9. Vezetésmódszertani ismeretek - vezetői kompetenciák, vezetési funkciók, emberi erőforrás fejlesztése, a változások menedzselése
Alapítási engedély szám: OKM-3/161/2008